

[MottakerNavn]

[Adresse]

[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 26.11.2020

Dykkar ref.:

Vår ref. (oppgje ved svar):

Saksbehandlar:

[Deres ref.]

2020/8284

Johan Danielsen

Avgjerd i klagesak - klage på løyve til utsetting av lutzgran (*Picea xlutzi*) i på gnr./bnr. 78/4 i Hadsel kommune, Nordland fylke

Miljødirektoratet opprettheld Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 23.04.2020 om å gi Salten skogselskap løyve til utsetting av lutzgran i Hadsel kommune. Miljødirektoratet kommer til at utsetting av lutzgran på arealet avgrensa på kart på eigedommen med gnr./bnr. 78/4 ikkje fører til for store uheldige følger for naturmangfaldet i høve til fordelar knytt til tiltaket. Klager får ikkje medhald.

Vi viser til klage dagsett 19.06.2020 frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) på Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 23.04.2020. Saka har dessverre blitt liggande lenger enn ønskeleg.

Sakens bakgrunn

Salten skogselskap (søker) søkte 24.02.2020 om løyve til å sette ut 1000 lutzgran (*Picea xlutzi*) på eit felt på 4,8 daa og 2500 planter av same art på 10 daa på eit annet felt til skogproduksjon på gnr./bnr. 78/4 i Hadsel kommune. Fylkesmannen i Nordland ga 23.04.2020 løyve til utplantinga, vedtaket ble publisert i Miljøvedtaksregisteret 29.05.2020.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF klaga på vedtaket den 19.06.2020. Fylkesmannen opprettheldt vedtaket og sendte 20.08.2020 klagesaka til endeleg avgjerd hos Miljødirektoratet.

Merknader frå klager

Klager meiner at vedtaket om å gje løyve til utsetting er feil og må gjerast om til avslag på grunn av:

- Lovverket gjev berre unntaksvis opning for utsetting av arter med svært høg risiko (SE), lutzgran er klassifisert som art i denne kategorien
- Det er registrert spreiding av lutzgran i nærområdet til utsettingsområdet, helt opp i snaufjellet
- Det er ikkje gjort vurderingar av sekundærspreiing i vedtaket
- Lutz har spreidd seg langt frå utplantingsstaden i Møre og Romsdal (ved Hustadvika) og at dette og vil være realiteten i Hadsel
- Nye omløp med sitka-/lutzgran aukar faren for frøspreiing
- Det vil venteleg være umogleg å fjerne spreiding på alle eigedomar i området kring utsettingsområdet

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturopsyns lokalkontorer: Se www.naturopsyn.no

- Søker er dårleg orientert om risikoen ved arten ettersom han bruker framandartsvurderinga til Artsdatabanken frå 2012
- Søker meiner at kontroll med spreining er unødvendig
- Vedtaket viser at Fylkesmannen i Nordland er i utakt med resten av forvaltinga på dette området

Klager meiner at det ikkje er rett å gje så lang frist for planting som ut 2027, frist for planting på halvanna år vil vere tilstrekkeleg.

Samla sett meiner klager at det ikkje er dokumentert særlege grunnar for å gje løyve i saka. Det er ikkje realistisk å ha kontroll på spreining av lutzgran med mange grunneigarar kring utsettingsområdet og spreining frå plantefeltet vil redusere skoglause områder nordvest for dette. Klager konkluderer derfor med at det må gjerast om på vedtaket og at planting av lutzgranene ikkje skjer før klaga er avgjort.

Fylkesmannens vurdering

Søknadshandsaming

I løyve gjeven 23.04.2020 legg fylkesmannen vekt på:

- Det blir søkt om å plante lutzgran etter hogst av bestand med sitkagran
- Plantefeltet er omgitt av fleire felt med sitka- og lutzgran og vil gje mindre spreining frå dette feltet
- Disse plantefelta vil bety meir for spreining av lutzgran enn dette feltet
- Det er ikkje verneområde eller raudlista arter som er vurdert som sårbare for spreining av lutzgran nært utsettingsområdet. Det er nær to kilometer frå utsettingsområdet til næraste viktige naturtype (Naturbeitemark som er klassifisert som "viktig - verdi B etter DN-håndbok 13)

Fylkesmannen fann at søknaden kunne godkjennast, med disse vilkåra:

- *Søker plikter å begrense spredning av lutzgran fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av søker. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne spredningen. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må spredningen meldes til Fylkesmannen.*
- *Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.*
- *Det skal ikke settes igjen trær (frøtrær) for naturlig foryngelse når bestanden hogges.*
- *Virksomheten/søker skal ha internkontroll. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel.*
- *Utplanting må være fullført innen 31.12.2027*

Førebunde klagesakshandsaming

Fylkesmannen kommenterer klagen slik:

- Det er mange plantefelt med sitka- og lutzgran i området
- NINA fann ved undersøking av kortdistansespreiing i dette området etter forholda liten spreining av sitka- og lutzgran
- Fjerning av et fåtal spreidde individ, både primær og sekundær spreining, vil ikkje være en stor oppgåve
- Vilkår gjevne i løyvet gjer at eventuell spreining høgst sannsynleg blir fjerna
- Fristen for planting er lang ettersom samla sakshandsamingstid kan være lang, dette vil ikkje påverke det samla talet planter som blir sett ut
- Lutzgran spreier seg mindre i Nord-Noreg enn i Sør-Noreg grunna færre år med produksjon av frø og dårlegare spiring
- Produksjon er langt høgare hos lutzgran enn norsk gran i Nord-Noreg, dette gjer at det oftare blir gjeven løyve i Nord-Noreg

Fylkesmannen finn ikkje at klagen har med seg vesentlege nye moment som kan gi grunnlag for å endre avslag av 23.04.2020 og opprettheld dette.

Rettsgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskrifta) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Løyve kan berre bli gitt dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. Dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer, skal spørsmålet om løyve skal bli gitt eller ikkje avgjerast etter ei skjønsvurdering, der omsynet til uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet skal vegast opp mot andre interesser. Det skal leggjast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorgansimer medfører risiko for det biologiske mangfaldet. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggjast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om lutzgran

Lutzgran er i Artsdatabanken si risikovurdering i 2018 kategorisert med svært høg risiko (SE). En årsak til den høge risikoplasseringa er at lutzgran viser tydeleg spreieing inn i kystlynghei, kulturpåverka tørre areal, ulike opne naturtypar og forstyrta mark. I slik område kan lutzgrana danne svært tette bestand og endre naturtypen og fortrenge anna naturmangfald. Lutzgran er det treslaget med flest registrert forvilla førekomstar i Artsdatabanken sin Fremmedartsbase. Kongleproduksjonen hos lutzgran begynner i ung alder, gjerne hjå ca. 20 år gamle trær. Produksjonen av frø er stor, og arten kan ha gode kongleår med 3-5 års mellomrom. Arten har dårleg forynging i svært skuggefull skog, men etablerer seg godt på mineraljord og tynne mosedekker, dels i halvskygge. De fleste dokumenterte naturlig spreidde tre står innanfor 200 m frå morbestand. I DN-utredning 8-2012 står det at grensa for kortdistansespreiing (Nygaard m. fl. 1999) er 80 meter med ei maksimal observert forynging på inntil 20 000 unge planter pr. dekar. I same utredning antakast langdistansespreiinga å kunne bli på opptil 1739 meter når vinden bles med 10 m/s og 3477 meter ved 20 m/s.

Miljødirektoratet si sakshandsaming og vurdering

Vedtaket til fylkesmannen ble fatta 23.04.2020, men først kunngjort i Miljøvedtaksregisteret 29.06.2020. Det ble påklaga 19.06.2020 og slik innafor 21 dagartre veker frå klagar vart kjend med vedtaket, klagen er slik rett-tidig. Miljødirektoratet finn at klagarane, Naturvernforbundet, SABIMA og WWF-Norge, har rettsleg klageinteresse. Klagen blir derfor behandla.

Lutzgran er i framandartslista frå 2018 satt i kategorien svært høg økologisk risiko (SE). Vi legg til grunn at arten har god spreieingsevne og kan ha stor negativ effekt på naturmangfaldet.

Det er ikkje verneområde eller raudlista arter som er vurdert som sårbare for spreieing av lutzgran nært utsettingsområdet. Det er nær to kilometer frå utsettingsområdet til næraste viktige naturtype (Naturbeitemark som er klassifisert som "viktig - verdi B etter DN-håndbok 13).

Naturmangfoldlovens § 8 seier at kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimeleg forhold til saka sin karakter og risiko for skade på naturmangfald. Vi finn at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte eit grunnlagt vedtak. Vi tillegg derfor ikkje føre var-prinsippet vekt i saken, jf. nml. § 9.

Miljødirektoratet vurderer at på tross av lutzgran har svært høg risiko er det liten fare for at denne utsettinga vil gjere vesentleg skade på biologisk mangfald. Løyve til utsetting kan derfor gis.

Det er dokumenterte ein del viktige naturverdiar kring utsettingsområde. Plantefelta ligg heilt inntil veg og vil ikkje krevje investeringar i veg for å få ut tømmeret. Fylkesmannen peiker på at lutzgran vil gje monaleg betre økonomi enn norsk gran.

Det er mange bestand med lutzgran i området kring plantefeltet. Samla belastning på naturverdiane i området, som ligg i til dels stor avstand frå det, vil slik ikkje auke vesentleg som følgje av utplantinga.

Miljødirektoratet legg derfor til grunn at utplanting på feltet på gnr./bnr. 78/4 i Hadsel kommune ikkje inneber for stor risiko for skade på naturmangfaldet når en veg det opp mot nytta av tiltaket.

Direktoratet finn ikkje grunn til å endre vilkåret frå fylkesmannen om frist for utsetting. Et skogbestand vil etter alt å døme stå i meir enn 50 år. Det er liten forskjell på om løyvet til utsetting gjeld i to eller sju år i dette perspektivet.

Miljødirektoratet finn derfor ikkje grunnlag for å gjere om på Fylkesmannen sitt vedtak og fattar difor følgjande vedtak:

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak gjort 23.04.2020, jf. forvaltningslova § 34 fjerde ledd. Salten skogselskap får løyve til utsetting av 3500 lutzgran (*Picea x lutzii*) til skogproduksjon på dei to felta på samla 14,8 daa på områda som er kartfesta i søknad, på gnr./bnr. 78/4 i Hadsel kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Vilråa i løyve frå fylkesmannen gjeld.

Vedtaket er endeleg og kan ikkje klagast vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleiar

Tenk miljø - vel digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	Stokmarknes
Salten Skogselskap v/Thor Arne Nesje	Hellåsveien 6c	8011	BODØ
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland